

اجتهاد

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

XVIIIme ANNÉE

1 Juillet : 1923 — No. 155

اداره خانه ی

جفال اوغلنده « اجتهاد نئوی »

تلفون: استانبول ۸۶۵

« اون سکزنجی سنه تاسیسیه »

حیاتی ، فلسفی ، اجتماعی فکر غزته سی

نومرو ۱۵۵ — ۱ تموز ۱۹۲۳

(قايو دييوركه :

« حرب عموميدن اول اوروپاده ايكي اداره واردي :

۱ — غريده پارله مانتاريزم « مشروطيت جييك كه فرانسه رائكترده تمام و ايتاليا ايله اسپانياده مخفف ايدي .

۲ — مركزي و شرقي اوروپاده « آيسولوتيزم » استبداد، كه آلمانيا و آسترياده معتدل و روسيه ايله توركيده خالص ايدي ؛ شيمدي بو ظواهر ك پرده سني قالد يرالم :

۱ — فرانسه ده حكومت عاقل ، موازنه لي ، صلح پرور بر كو چوك « بورژواي » نه عائد ايدي و يا خود اويله كورونويوردي . بو كو چوك بورژوازي شبهه سز كنديش

تشبثلرده بولونمايوردى . و كنديسي منحصر آ (كوني كونه حيات) ايله چوق مشغول اولمقله مواخذه ايديله بيليردي .

بونكله برابر او حریت و عدالت اندیشه سى طاشيوردى و اكثريت ك حال و وضعي اصلاح ايتك آرزو سنده ايدي .

فقط اونك تعقيب ايتديكي اصلاحات ايشي ، اسكي آريستوقراسيلرله اريسوب قايناشان « يو كسك بورژوازي » نك مخالفتنه اوضا يوردى .

بو يو كسك بورژوازي ايشلر ك اداره سنده اوزون مدت بر حصه رجحان قازانمشدى . فقط مملكت ، اونك

پاپاس طرفدارلني كوسترديكيني ، ارتجاعه سوروكه نديكيني اكلاديقي كون اونى ايش باشندن دفع ايتدى .

كنديلرينه مخصوص حاكميت دن آراي عموميه ايله بويله محروم بر اقيله نجه بوش يره باغيروب چاغيرديلر ؛ نجه

تشبثلردن صوكره آكلاديلر كه مبعوثان مجلسلرلنده اكثر تي تكرر قازانمق فرصتي بولامايا جقلا او وقت باشقه

بر تعبيه مه مراجعته قرار و يرديلر : عوام واهالينك افكارندن دوغان هيئتله حاكم اولمغه جهد ايتديلر . ناتمام بر خلق

حكومتي تشكيل ايتش اولان بر جمعيتده ثروتك بخش ايتديكي معلومات فائقيتيله مملكتك بعض بويوك دواژنده

تكرار قوتلى موقعلر الده ايتمه كه موفق اولديلر . بويول ايله در ، كه پارله مانتو اوزرنده نافذ اوليورلردى .

ماهرانه حساب ايديلن مقاومتلرله حكومتك اصلاحات ايشني تاخير ايديله بيلورلردى ، حتى آلالتندن ياپدقلى

تشبثلرله خارجي سياست اوزرنده بيله اوينامقه قادر اوليورلردى .

مخارج حروف نامنده برشي طانماز . حرفلر ك مخرجلرينك حقي ويره مدكدن صوكر اذاتاً او قوريني قرآن ياكلشدر . واللهك لساني دكلدر . ديك جائز اولسه ، بر تورك قرآن او قوركن اللهك — حاشا — اكلايه ميه جغني ادعايه جسارت ايدر دم .

بر مثال : [فن بعمل مثقال ذره خير آيره] آيت جليله سني بر تورك [فمه من يامل ميسقاله زهره تين هاي رن يه ره هو] او قوم مقدمه مضطردر . و باشقا تورلوسني دوشونمز بيله . ايمدي بو صورتله تلاوت اولونديجي حاله بوني لاتين حرفلريله .

Fémén yamél mis-calé zerretin hayrén yérého

طرزنده يازمقدمه ، رجايديم ، نه محظور و نه محذور واردر ؟

لاكن شوراسني قافيه يرلشدير مك شجاعتي ايدينه . بيلملي در : صربي حرفلر ك غيري حرفلرله قرآني يازمق كفر ده كيلدر . و بويله ياپان كافر و عتابه لايق اولماز . ايشته مسئله نك روي بوراده در .

قلم زاده حقى

هامش — اوچنجي و صوك قسم كله جك نسخه يه درج اولنه جقدر ،

آوروپا نزميه كيديور

— ۲ —

ختم . ماقبل ۱۵۲ نجى (اجپاد) نه در .

اسبق فرانسه و كلا سندن « قايو » نك اثر مشهورندن نقل ايتديكمز . خاتمه يه علاوه شو سطرلري ده ترجمه ايديسيورز هر ايكي مقاله بربريني اتمام ايدرك تكميل اترك بل كيكي اراه ايد جكدر :

مشارايه ، كتابك خاتمه سنده موضوع بحث ايله ديكي فنالقلري جهانك باشنه كتيرن آدملر ك بوايشه ناصل موفق اولدقلى او نجى صحيفه دن اعتباراً دلائيله برلكده شرح ايتكه در . اسكيدن حریت و حقيقت طرفداري اولان آوروپا ميطوطانك بو آدملر طرفندن صاتين آلتش برر اسير موقعنه و پارله مانتورلر « اوت افندم » جييك در كه سبه دوشورولمش اولديغني اثبات ايله مكده در .

مع مافیه بو آدم لر آنحق وسطی وعادی نتایج دسترس اولمقدن باشقه بر شی یا پامایا جقلردی اکر پاره قوتیه مطبوعاتک بر قسمی اللرینه آلماسه لر دی؛ اکر حکومت یانده و بعضاً اونک فوقده بر قدرت عظیمیه مالک اولمسه لر دی .

عصری غزته جیلکده اوتوز سنه دن بری حاصل اولان تحولاتی بیلمه یی کوزی آجیق بر سیاست آدمی قالمشدر: وقتیه قارملری، عائد اولدقلری فرقلره کوره طوبلایان و یکدیگری قوتنرول و موازنه ایله یی صحائف بویوک غزته لر طرفندن یوتولدیلر، جهاندن سیلیندیلر. صنایع ساحه سنده اولان تحول، مطبوعات عالمده اولدی: یعنی اورته ویا کوچوک طایفه لری ازنه جسم قلعه لر بنا اولوندی .

میلونلر ایسته یی تشبث عظیم، یعنی حوادث غزته سی بالضروره زنکیکن صنایع صاحب لرینک الی آلتنه دوشو- یوردی، بو صورتله زنکیکلر اورتالانی فساد و یردیلر و یی بر حاکمیت آلتی احداث ایتدیلر: غزته قوتی، غزته قوتیه اولا مجلس مبعوثان اوزرنده اعمال نفوذ موفق اولدیلر، حتی کندیلرینه یریلن اوامره کوره فرقلره ورئیس لرینه سوکوب صایان، افترا ایدن و مبعوثلری، مبعوثلرک تکلیفلری، حکومتلری و اونلرک اصلاحات پروژملری مسخره یه چورن مطبوعات سایه سنده پاره منتولری وصایت آلتنه بیله آلدیلر .

حاصلی بو حسب ونسب و ثروت اشرافی کفه سنک لازمی اولان موازنه دن محروم یعنی مسئولیتدن آزاده بر صورتده ضبط اداره ایتدکلری نسبتده سربست و کستاخ دولت دائره لرنده یرلشدیلر .

مع مافیه بونلر حس ایدیورلردی؛ که طرفلرندن احداث ایدیلوب حکومت مقانیزمه سنک منتظم حرکتیه خلل کترین وضعیت غیرطبیعیه اوزون مدت دوام ایده منردی. بناءً علیه او وضعیتی تحکیم ایتک لازم ایدی .

بوغایه لره واصل اولمق ایچون خلقده «وطنپر- وراک» حسیاتی کنندی منفعلرینه ایشله تمک تشبثده بولوندیلر . عسکری شان و شرفدن متحسس اولان پر

ملککنده اسکی منلویتلرک آتشین خاطره سی جانلاندیر- مغه چالیشدیلر؛ «کوچوک بورژوازی» نک رؤسای اموره تحتم و تلقین ایله دیکی احتیاط و تدبیر روحیه آلا ی ایتدیلر. مفرط بر «ملیتی» لک جریانی اویاندیردیلر . بو جریان، بر اقلیت جریانی ایدی . فقط صلحچورور خلق حکومتک بویوک دالنه سی پارچه له یی، کسن، قوتلی و فعال بر اقلیت جریانی .

۲ - انکلتزه باقلم . انکلتزده وضعیت ده آاز کرکین ایدی . چونکه انکلیز عنعناتی پاره منتو قوتی طوتویوردی . مع مافیه فرانسه ده اولدینی کبی انکلیز قومشورلر منده ده حکومت مقانیزمه سی خساره ارغرا مشدی زیرا حربدن اولسکی سنه لر ایچنده ایش باشنده بولونانلر (پاره منتو) دن جرأتکارانه تجدیدات ایچین مساعده آلمشوردی . بو تجدیدات، محافظه کار صنفلری دریندن درینه متأثر ایدیوردی . و پاره منتو، اکثریتک براز بهیمی دیکتاتورلغنی تضمین ایدن یی بر نظامه اویمشدی. حالبوکه محافظه کارلر عوام قاماره سنده اقلیتده ایدیلر .

اسکی نفوذ و قدرتندن دوشمش اولان و آنحق استشاری بر هیئت مثابه سنه ایتدیریلش بولونان لوردلر قاماره سنده یک کوومنه مه یورلردی . بونک ایچین در، که متأثر محافظه کارلر خارجی استنادگاهلر آرادیلر. کندیلرینی متأثر ایدن فلان قانونه داخلی بر محاربه ایله مقاومت ایتک ایچین ۱۹۱۴ ده مسلح حرکتلر احضارینه موفق اولدیلر . ذاتاً بوتاریخدن اول بویوک انکلیز غزته لرینک بر قسمی الله ایتشوردی: فرانسه ده بولدینی کبی سیاست حرصیه مشبوع بر مطبوعات وجوده کتیر مشلر وعین زمانده بویوک حکومت دواثری اوزرنده عنعنه حائر اولدقلری حکم و نفوذی توسیع و تأیید ایله مشلردی .

برازانکلتزه تاریخنندن خبری اولان هرکس بیلیر، که بوبوبوک ملککتک خارجی سیاستی ملکت اراده سی تمثیل ایدن حکومت آدم لرندن ده افضله دکلسه بیله اونلر قدر خارجیه نطارتی آدم لری ایله دوندورولمشدر. بو آدم لر ایسه عنعنهی تجسیم ایدرلر . امثاللرینک فرانسه ده حائر اولدینی قدرته فائق بر نفوذ صاحب اولان بو عنعنهی،

۲۲۹,۰۰۰	نوبورق آمريڪن
۱۵۰,۰۰۰	سان فرانسيسو اڪڙهه مينه
۸۵,۰۰۰	لوسي انجلس
۸۵,۰۰۰	پوسٽون آدوه رسيهر
۵۵,۰۰۰	سيقل پوسٽ
۵۳,۰۰۰	واشنگٽون هراڊ
۲۱,۰۰۰	پورٽ ووڊرڊه ووڊر
۱۱۸,۰۰۰	

هر ڪون چيڪارٽڊيني آف شام غزته لري:

۶۲۲,۰۰۰	نوبورق ايوينغ ژورنال
۳۸۷,۰۰۰	شيغاغو ايوينغ آمريڪن
۲۵۹,۰۰۰	پوسٽون آمريڪن
۶۹,۰۰۰	ده تروا تاييس
۶۸,۰۰۰	نيو يوڪ ويسفونين نيوز
۴۱,۰۰۰	آئلانٽا جورجيان
۲۸,۰۰۰	ويقلانڊ پوسٽ انڪير
۲۵,۰۰۰	سيراٽوس ايوينغ تله غرام
۴,۰۰۰	ره شه ستر ايوينغ جورنال
۱,۶۴۹,۰۰۰	

بوهر ڪون نشر ايديلن ۱۷ غزته دن باشقه تام (۱۳) دانهه هفته لقي علاوه چيڪارٽمقده در . بوتون بونلرڪ بر دفعه طبعنده طقوز ميلوندن فضله نسخه انتشار ايديوور . ذکر ايديلن اوتوز غزته و مجموعه ايجير بو مدھش آدم، هر سته طقسان ميلون دولار يعني يوز اوتوز بش ميلون تورڪ ليراسي صرف ايديوور مش ڪه بوتون تورڪيانك واردات سنويه سي سڪدان ميلون ليرايي ڪجهه ديڪنه ڪوره يالڪنز بر زنڪينك نه قدر قوتي اولديغي وديساده نلر ياديراييله جڪني بوندن آ ڪلاملي دره بلغار غزته لرينك ۴۰ - ۸۰ بيبڪ واستانبول غزته لرينك علي العاده ۳۰۲ بيبڪ نسخه صانداق لرينه باقلي ده درجه مزي آ ڪلاملي .

هیرست، بوتون بوغزه تهر دن باشقه امريڪانك ايڪي يوپوڪ غزته سنده ده حصه دارد . آريجه (سينه ما) لردخي آچدير مشدر . يالڪنز سينه ما غزته سي واعلاني اوله رق نشر ايتدير دڪلري ايڪي بيبڪ اسم طاشيمقده در . بوايڪي بيبڪ سينه ما غزته واعلانك هر ڪونكي طبعي ۲۵ ميلون نسخه ي ڪيور . بونلرڪ سنوي مصرفي ايسه ايڪي ميلون دولار دن فضله در :

محافظه كار آدملر ، بوبوپوڪ انڪليزرجالي «Round table» ڪبي محفلارده طوبلائيورلردي . بومحفل ، يوكسك پايه لي ، اڪثريته « اوقسفورد » دارالفنونندن مآذون ، دولت دائره لرنده مهم موقعلر اشغال ايدن آدملري جامع در . بوراده اويله واسع پروژه لر تصور اولونور ، ڪه هر اعضا بونلرڪ اجراسني تامين ايجين قارا ڪلقده چاليشير . بو محفل دعوتيلري ، هم منسوب اولدق لري محافظه كارلر حزبنك صارصيلان قوتتي تعمير همده بوبوپوڪ بريتانياك جهانده حاڪميتي تاييد ايله مك قصصدي بسله يورلردي . بونلر (مانش) دڪزي آرقاسندن فرانسز ملتجيلرينه ال اوزاتيوورلردي . پارسك فلان وفالان غزته لري واسطه سيله نافع ڪوردڪلري مجادلتي تشويق وتحريك ايديوورلردي . هله اولردن بري ، ڪه قوت تيزا طرفدن تخصيصات آلمقده در ، انڪليز پاره سني طوبلامقده استعجال ايديوور . ردی . Mes prisons اسمنده ڪي ڪتابده Lipscher واسطه سيله قوت (تيزا) و (فيغارو) غزته سي اراسنده عقد ايديلن اشتلافك وشيقه سني ويردم . انڪليز لرك تخصيصاتنه دائر اولان سوزلر ايجين تڪذيبنه انتظار ايديوورم . بو تڪذيبك ارکان حرييه هنرڪ ايڪنجي شعبه سندن ڪله جڪندن شبهه ايديوورم . دارالمعلمين - م . م . جودت

مترجمك عموده سي :

آوروپا و آمريقاد غزته جيلڪ ڪ نه مدھش بر قوت اولديغي و اخلاقسز زنڪينلرڪ غزته چيڪارمق و موجودلرڪ اڪمهملريني صاين آلوب ڪندي كيف و هوسلري داخلنده يازي يازديرمق ، حق سويله ينلري صوصدورمق ايجين نه بوبوپوڪ سرمايه قويدق لري مستحضر بر مثال ايله اثبات ايجين دنياك اڪزنڪين سرمايه دارلر دن اولوب (غزته لر قرالي) دينيلن وچليڪ ، پترول قرالري ياننده موقع طونان آمريقاله ويليام هيرست ، ي ذکر ايديه بيليرز . امريقاد هيج بر خدمت رسميه يه ڪيرمه يه جڪ بر درجه ده محكوم اولان بوميلياردرڪ النده بولونان شو وسائط فوق العاده يه بافڪز :

هر ڪون نشر ايتدير ديڪي صباح غزته لري : بومي صايش مقداري شيغاغو هراڊ ۳۵۵,۰۰۰